

Ajuts i subvencions COVID-19 desplegats per la Generalitat de Catalunya

Informe de la revisió de literatura i de les Teories del Canvi

Ajuts i subvencions COVID-19 desplegats per la Generalitat de Catalunya

Informe

Maig de 2022

Avaluació encarregada per:

**Departament d'Economia i
Hisenda**

Avaluació finançada per:

**Departament d'Economia i
Hisenda**

Avaluació realitzada per:

Ivàlua

Equip de treball:

**Emma Rue (Daleph), Daniel
Plata (Daleph), Laura López,
Jordi Sanz, Mireia Borrell**

© Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques
(Ivàlua), 2022

Aquesta obra està subjecta a la
llicència Creative Commons de
Reconeixement-NoComercial-
CompartirIgual 4.0
Internacional.

Es permet a tercers distribuir,
retocar i crear a partir de l'obra
llicenciada de manera no
comercial, la distribució de les
quals cal fer-la amb una
llicència igual a la que regula
aquesta l'obra original.

Ivàlua

**Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques**

C/ Pau Claris 108, 4t 1a
Barcelona 08009

Tel. 00 34 93 554 53 00

info@ivalua.cat

Índex

1. Introducció	4
2. Metodologia	5
3. Context de la intervenció	7
4. Relació de mesures aplicades	10
5. Fonament lògic de la intervenció	19
6. Efectivitat de les intervencions	29
7. Bibliografia	46
Annex 1: Recull detallat de mesures d'ajut a empreses i treballadors/es d'acord amb la literatura revisada	52

1. Introducció

L'objectiu d'aquest informe és realitzar una anàlisi de les principals mesures d'assistència econòmica a microempreses, persones treballadores autònomes i treballadors afectats per ERTO i amb contracte fix-discontinuu desplegades per la Generalitat de Catalunya en el context de la crisi associada a la pandèmia de COVID-19.

A partir de la revisió de la literatura acadèmica existent, l'Informe presenta una descripció del context en què van desplegar-se les intervencions impulsades per governs de diversos països, així com una relació de les diferents tipologies d'ajuts aprovades, principalment en època de pandèmia, i en alguns casos, en el context de la crisi econòmica iniciada l'any 2008.

Un cop identificades i classificades les diferents classes d'ajuts, s'han elaborat dues teories del canvi que expliquen la cadena causal d'hipòtesis de les mesures adoptades amb l'objectiu de millorar els nivells d'ocupació i activitat de les empreses i els nivells d'ingressos de les persones treballadores en situació d'ERTO i amb contracte fix-discontinuu.

De nou, en base a la literatura acadèmica existent, s'ha elaborat un apartat dedicat a l'exposició d'evidències de l'efectivitat d'aquest tipus de mesures i instruments, els riscos que comporten algunes mesures i les recomanacions formulades en els articles envers el disseny de línies d'ajuts similars. Per últim, cal tenir en compte, tal com s'indica en el mateix apartat, el poc temps transcorregut des de la posada en marxa d'aquestes mesures, el que dificulta poder disposar de resultats contundents pel què fa al seu impacte.

2. Metodologia

L'objectiu d'aquest apartat és exposar el procediment que s'ha seguit per la revisió de la literatura que permetrà contextualitzar i comparar les línies d'ajuts desplegades per la Generalitat en el context de la pandèmia de la COVID-19 amb programes de característiques similars impulsats en altres territoris, ja sigui en l'àmbit estatal o internacional.

En primera instància, a partir del llistat preliminar de paraules clau (**Taula 1**), s'ha dut a terme una cerca exhaustiva d'articles, informes, notícies, i revisions sistemàtiques.

Taula 1: Llistat de paraules clau utilitzades en les cerques iteratives.

Qui: població	Què: Mesura o política	Com: Tipus avaluació
Entrepreneurs Small firms Micro firms	Grants Cash transfer Assistance program Public aid Payroll Protection Program Paycheck Protection Program Pandemic Unemployment Insurance	Impact Evaluation Efficacy

En segon lloc, s'han classificat els resultats obtinguts mitjançant l'eina de gestió de referències Zotero, que ha permès generar una base de dades en format Excel on es troben organitzades les diferents fonts d'informació segons el tipus de font, l'objecte d'estudi, el període temporal que comprèn, el context (general, crisi o COVID-19) i el territori analitzat. Les bases de dades on s'ha cercat la informació han estat, principalment, Scopus i Google Scholar. El període temporal analitzat comprèn des de l'any 2008 fins a l'actualitat.

En tercer lloc, s'ha dut a terme un cribratge de les fonts obtingudes, prioritzant-les atenent els següents criteris fonamentals:

1. Que siguin revisions sistemàtiques de la literatura, avaluacions que avaluïn l'impacte, i;
2. Aquelles referències que ofereixen una major riquesa en: la definició dels problemes que la COVID-19 ha causat en l'economia, les empreses i les persones treballadores; la descripció de les mesures adoptades

per les institucions dels diferents països; i en l'avaluació dels resultats preliminars dels programes d'ajuts i la seva incidència en petites empreses i persones treballadores autònomes. Finalment, ha resultat en 30 fonts d'informació que s'han analitzat en profunditat.

Pel que fa als territoris observats, el recull de fonts seleccionades principalment fa referència a Estats Units d'Amèrica (EUA, 4 fonts), Espanya (4), Regne Unit (3), àmbit internacional (5), UE (2), Japó (2), Croàcia (2). Algunes de les fonts es centren en l'anàlisi de l'impacte general dels programes d'ajuts, mentre que d'altres focalitzen l'atenció en aspectes concrets, com ara la incidència de la pandèmia o de la crisi en micro i petites empreses (pimes), persones treballadores autònomes, joventut o gènere. Del volum d'articles seleccionats, dos fan referència al context econòmic general, quatre a la crisi econòmica i financera que s'inicia l'any 2018, i vint-i-quatre al context de la COVID-19.

Taula 2: Classificació de resultats segons el tipus de font bibliogràfica

	Resultats totals	Resultats fonts seleccionades
Revisió de la literatura	3	1
Revisió sistemàtica	4	2
Fonts primàries	68	19
Informes	13	8
Articles d'opinió/premsa	1	0
Descartats	21	0
TOTAL	110	30

Per últim, mencionar que d'entre els motius que porten a constituir la categoria de descartats, destaquen la realització d'anàlisis que tenen poc o res a veure amb l'objecte d'estudi de l'informe (per exemple, aspectes psicològics de la resiliència de les persones emprenedores o de la decisió de reobrir el negoci després del confinament), estudis estadístics amb una mostra massa petita per poder extreure conclusions extrapolables, estudis estadístics merament descriptius que no elaboren cap conclusió, etc.

3. Context de la intervenció

En aquest apartat es realitza una diagnosi dels problemes i necessitats que han sorgit en l'economia, les empreses i les persones treballadores arrel de l'esclat de la pandèmia de la COVID-19 i que les polítiques desplegades per la Generalitat tenen com a objectiu pal·liar o adreçar.

3.1. Impacte de la COVID-19 en l'economia

El *shock* econòmic causat per la COVID-19 es diferencia d'altres crisis anteriors en què, en aquesta, la reducció del consum s'ha produït especialment en el sector dels serveis (hoteleria, restauració, comerç), degut al temor a un possible contagi i a les mesures de confinament i distanciament social decretades per les institucions públiques (Chetty et al., 2020). El grau d'afectació de les empreses va dependre del grau d'intensitat de la interacció social que existeixi en el sector d'activitat econòmica (Chetty et al., 2020) i també a la gravetat de la situació pandèmica en la regió d'estudi (Fernández Cerezo et al., 2021).

Les mesures de confinament decretades per les institucions públiques per tal de reduir el nombre de contagis han causat un deteriorament de les relacions establertes entre les persones productores i consumidores (Gunartin et al., 2021). La paràlisi de l'economia durant el segon quadrimestre de 2020 ha provocat un descens considerable en el volum de vendes de les empreses, reduint els seus ingressos i forçant-les a utilitzar les seves reserves de liquiditat (Gunartin et al., 2021). En aquests casos, les empreses es trobaven davant de situacions de risc d'insolvència o bancarrota (Fernández Cerezo et al., 2021) que les portaren a haver de reduir els costos operatius per tal d'evitar incórrer en pèrdues.

Una de les mesures adoptades freqüentment per les empreses en situacions de crisi degut al temor a la incapacitat de mantenir els seus negocis i a la incertesa sobre el futur pròxim és la reducció del nombre de persones treballadores i/o de les jornades de treball, el que comporta un augment considerable de la taxa d'atur i la reducció del poder adquisitiu dels treballadors (Gunartin et al., 2021). Aquest fet repercuteix directament en la demanda agregada de béns i serveis, donat que es produeix una reducció en el consum de les famílies i això, de retruc, agreuja la situació de les empreses, que veuen encara més reduïdes les seves vendes i ingressos.

Impacte de la COVID-19 en les empreses

Les petites empreses són una part essencial del teixit empresarial de la majoria de països europeus, no solament perquè suposen una part rellevant del PIB del país, sinó també perquè generen llocs de treball, potencien els recursos econòmics i impulsen el clima d'inversió (Gunartin et al., 2021). Les restriccions introduïdes per fer front a la pandèmia i evitar una major exposició de la població a la malaltia han tingut un impacte profund en el rendiment de les petites empreses.

L'OCDE determina en un dels informes sobre l'afectació de la pandèmia a les petites empreses que aquestes es troben sobrerrepresentades en els sectors més afectats per la crisi, en particular en el comerç majorista i minorista, el transport aeri, els serveis d'hoteleria i restauració, les immobiliàries, i els serveis d'assessoria professionals i personal (OCDE, 2021). També s'observa que les pimes són més fràgils financerament i disposen de menors estalvis, el que les torna menys resilients a les crisis.

Les distorsions en la cadena de subministres també tenen un efecte negatiu en la capacitat d'operació de les empreses. Aquelles que es troben integrades de forma directa o indirecta en la cadena de valor global van patir les conseqüències de la COVID de forma més ràpida i dura que les grans empreses. El fet de comptar amb inventaris moderats de productes i xarxes de proveïdors d'abast limitat, es troben en una situació de vulnerabilitat davant de les alteracions en la producció i l'increment dels preus ja que disposen d'un poder de negociació reduït (OCDE, 2021). També presentaren problemes d'obtenció de matèries primes, retards en la producció o en la distribució de productes (Gunartin et al., 2021).

D'altra banda, les pimes presenten majors dificultats en l'accés al finançament necessari per poder respondre als canvis que requereix la situació pandèmica, degut a que presenten unes reserves de liquiditat baixes, una capacitat d'obtenció d'aval limitada i mostren major incertesa davant de la sol·licitud de préstecs o la retirada de fons (Gunartin et al., 2021).

La combinació dels factors anteriors resulta en un descens dels ingressos de les empreses a un ritme més intens del que poden reduir els costos operatius, amenaçant la liquiditat de les petites empreses de forma massiva i possiblement incorrent en una situació de pèrdues, insolvència o, fins i tot, bancarrota. És en aquest context on les empreses requereixen d'assistència per tal de poder continuar amb el seu negoci.

Val a dir que l'aplicació d'eventuals ajuts públics, en aquest context, ha d'evitar proveir de fons a empreses que ja presentaven pèrdues abans de la

pandèmia i que, d'aquesta manera, seguirien operant únicament gràcies als fons públics, fenomen conegut com 'el problema de les empreses zombi' (Hoshi et al., 2022). Aquest punt és summament rellevant perquè l'existència d'aquest tipus d'empreses causen un impacte negatiu en la productivitat i en el creixement de l'ocupació, retardant el procés de recuperació econòmica (Albert et al., 2020).

Impacte de la COVID-19 en les persones treballadores

La reducció de l'activitat econòmica degut a les restriccions per fer front a la COVID-19 també ha tingut un impacte considerable en la situació econòmica de les persones treballadores. Contreure la malaltia implicava, en els mesos inicials de la pandèmia, la impossibilitat i incompatibilitat de realització de les funcions corrents de la jornada laboral. Aquesta baixa laboral contemplava la percepció mínima del 75% de la base de contingències professionals relativa al mes anterior, tot i que en alguns convenis col·lectius es reconeixia el dret de la persona treballadora a percebre el 100% de la base de cotització. Si bé temporal, aquesta baixa implica una disminució del nivell d'ingressos de les persones treballadores.

Al mateix temps, i segons dades de l'IDESCAT, a Catalunya l'Índex de Preus de Consum (IPC) de l'any 2020 es va incrementar un 0,4% respecte l'any anterior, el que suposa un cert increment del cost de la vida.

Finalment, aquestes dues situacions es van produir en un moment de contracció del mercat laboral, tal i com recull l'augment de la taxa d'atur del 11% l'any 2019 a un 12,5% l'any 2020. Malgrat aquest augment és considerablement reduït, és important tenir en compte que la xifra hagués estat superior en cas de no comptar amb el sistema d'Expedients de Regulació Temporal de l'Ocupació (ERTOs), que va permetre a les persones afectades per la reducció de l'activitat econòmica i el tancament de negocis seguir comptant amb el 70% dels ingressos corresponents a la base de cotització, al mateix temps que es mantenia la relació laboral amb l'empresa ocupadora. Alguns convenis col·lectius contemplaven que l'empresa havia de complementar aquest 70% amb la quantitat restant fins a cobrir tota la retribució salarial, però, en termes generals, aquelles persones que s'acollien a l'esquema dels ERTOs veien reduïts els seus ingressos i poder adquisitiu.

4. Relació de mesures aplicades

Abans de procedir amb la descripció de la relació de mesures adoptades pels diferents països per fer front a la COVID-19, és important aclarir primerament una qüestió de nomenclatura. En els documents analitzats, sovint s'utilitzen com a sinònims els termes d'ajut, subvenció, subsidis, préstecs o línies de crèdit extraordinari. En el present informe s'han seguit les directrius establertes per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC) per tal de diferenciar-los. L'EAPC, en consonància amb el que s'estableix al Text Refós de la Llei de Finances públiques de Catalunya (TRLFPC), determina que es considera com a subvenció “*tot aquell ajut que comporti una disposició de fons públics (...) que tingui per objecte una entrega dinerària a altres administracions públiques o entitats privades*”.

D'altra banda, els termes *ajuts* i *subsidis* poden utilitzar-se de forma intercanviable. A diferència de les subvencions, que operen de forma *ex ante* i cerquen produir un resultat concret, els ajuts i subsidis actuen de forma *ex post* i tenen una naturalesa compensatòria, és a dir, cerquen pal·liar els efectes negatius d'una situació, i també tenen per objecte la protecció de les persones o de determinats sectors.

Una última diferència pràctica entre les subvencions i els ajuts o subsidis es troba en la forma que prenen: mentre que les subvencions consisteixen en partides monetàries que tenen per objectiu contribuir al finançament directe dels costos d'operacions, els subsidis i ajuts són, majoritàriament, partides en forma de préstec que tenen l'objectiu de satisfer de forma extraordinària necessitats concretes d'un moment determinat.

Per últim, els *préstecs*¹ i les *línies de crèdit extraordinari* també fan referència al mateix tipus de prestació, però s'estableix una diferència en l'entitat de destí. Els préstecs tenen com a públic objectiu les empreses i persones autònomes, mentre que les línies de crèdit extraordinari es destinen a les institucions que actuaran com entitats prestatàries davant dels usuaris finals.

¹ Tot i que la present avaluació està centrada en els ajuts i subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya en el context de la crisi associada a la pandèmia de la COVID-19, en la revisió de la literatura acadèmica existent s'ha ampliat la recerca a préstecs i línies de crèdit extraordinàries per tenir una visió holística de mesures implementades i estudiades en altres contextos.

En conjunt, les mesures adoptades pels diferents països per fer front a la pandèmia poden agrupar-se dins de 4 grans categories d'ajuts (OCDE, 2021):

- **Instruments financers:** inclouen garanties de préstec estatal, línies de crèdit/subsidis, préstecs a interessos reduïts, subvencions directes a pimes i autònoms, préstecs a fons perdut i instruments d'equitat financera.
- **Ajornament en el pagament d'impostos, serveis i deutes:** impost de la renda de persones físiques, impost de societats, IVA (o similars), contribucions a la Seguretat Social, renegociació de condicions de préstecs, pagament de lloguers/subministres, moratòries en el pagament de deutes.
- **Ajuts a les persones afectades per sistemes de regulació temporal de l'ocupació:** introducció (o ampliació) del sistema, prestacions salarials per a persones treballadores en suspensió temporal o per treballadores autònomes.
- **Polítiques estructurals:** Foment de la diversificació i internacionalització de les empreses en nous mercats, introducció del teletreball/digitalització de les empreses, innovació, formació i 'reciclatge' de les persones treballadores, ajuts a *startups*, mesures de sostenibilitat.

A partir de la literatura (Autor et al., 2020; Brewer & Gardiner, 2020; Calabrese et al., 2021; Corredera-Catalán et al., 2021; Dhewanto et al., 2020; Eichhorst et al., 2021; European Investment Bank., 2021; Fernández Cerezo et al., 2021; OCDE, 2021) s'ha procedit a elaborar la **Taula 3**, on es recullen les mesures adoptades per assistir a empreses, autònoms i treballadors durant la pandèmia segons les categories establertes. Addicionalment, en l'**Annex 1** s'inclou desglossada la informació obtinguda en la revisió de la literatura sobre els programes d'ajuts financers i d'esquemes de regulació de la ocupació dels països dels quals es disposen aquestes dades.

Les mesures més significatives adoptades pels governs en països de l'OCDE / G-20 d'acord amb la literatura consultada, consisteixen en l'adopció o millora dels sistemes de regulació temporal de l'ocupació per salvaguardar els llocs de treball més afectats per la pandèmia i la provisió de préstecs a interessos molt reduïts i garanties de préstec estatals per resoldre la falta de liquiditat de petites empreses i autònoms. Addicionalment, alguns governs han acompanyat aquestes mesures amb la reducció o ajornament temporal

de determinats impostos. Per últim, alguns estats han aprofitat la conjuntura per a introduir reformes estructurals de foment de la digitalització, innovació, diversificació del mercat o de millora de la sostenibilitat.

Espanya, com un dels països europeus que més s'ha vist afectat per la pandèmia, ha estat un dels estats que major diversitat d'iniciatives ha adoptat per fer front a la COVID-19. De la proposta de classificació de subvencions i ajuts que realitza l'OCDE, Espanya únicament no ha adoptat polítiques estatals en l'àmbit de desenvolupament de polítiques d'accés a nous mercats.

Taula 3: Recull de mesures adoptades pels Estats de l'OCDE i G-20 per oferir suport a empreses i persones autònomes davant la COVID-19.

Adopció d'instruments financers destinats al manteniment de l'activitat econòmica i l'ocupació		Països d'aplicació
Garanties de préstec estatal		Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Croàcia, Dinamarca, Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Estònia, Finlàndia, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Noruega, Nova Zelanda, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suècia, Suïssa.
Subvencions directes	pimes	Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Croàcia, EE.UU., Eslovènia, Espanya, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Nova Zelanda, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suècia, Suïssa.
	Autònoms	Àustria, EE.UU., França, Suïssa.
Préstecs financers		Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Dinamarca, EE.UU., Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Noruega, Països Baixos, Polònia, Regne Unit, República Txeca, Suècia, Suïssa.
Instruments d'equitat financera		Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Dinamarca, EE.UU., Eslovènia, Espanya, França, Hongria, Itàlia, Letònia, Lituània, Països Baixos, Polònia, Regne Unit, Suïssa.
Ajornament en el pagament d'impostos, serveis i deutes		Països d'aplicació
Impost de la renda/societats		Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Croàcia, Dinamarca, EE.UU., Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Estònia, Finlàndia, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Noruega, Nova Zelanda, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suècia.
IVA (o equivalents)		Alemanya, Àustria, Canadà, Dinamarca, Finlàndia, Espanya, Grècia, Irlanda, Itàlia, Lituània, Luxemburg, Noruega, Països Baixos, Portugal, Regne Unit, Suècia.

Contribucions a la Seguretat Social	Àustria, Croàcia, Espanya, Estònia, França, Grècia, Hongria, Itàlia, Noruega, Polònia, Portugal, Suècia, Suïssa.
Ajornament del pagament de despeses de lloguers/subministres	Austràlia, Àustria, Canadà, Eslovènia, Espanya, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Nova Zelanda, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suècia, Suïssa.
Moratòria en el pagament de préstecs/deutes	Austràlia, Àustria, Canadà, Croàcia, Dinamarca, Eslovènia, Espanya, Estònia, França, Hongria, Itàlia, Letònia, Lituània, Nova Zelanda, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca.
Impuls de polítiques estructurals	Països d'aplicació
Accés a nous mercats	Àustria, Canadà, Eslovènia, Estònia, França, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Nova Zelanda, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suïssa.
Digitalització/Teletreball	Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Eslovènia, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Nova Zelanda, Polònia, Regne Unit, Suïssa.
Innovació	Alemanya, Àustria, Canadà, Dinamarca, EE.UU., Espanya, Finlàndia, França, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Noruega, Polònia, Regne Unit, República Txeca, Suïssa.
Foment de startups	Alemanya, Àustria, Canadà, Dinamarca, Espanya, França, Grècia, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Noruega, Països Baixos, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suïssa.
Formació i reciclatge de treballadors/es	Alemanya, Austràlia, Canadà, Dinamarca, EE.UU., Espanya, França, Grècia, Irlanda, Japó, Noruega, Nova Zelanda, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit.
Sostenibilitat	Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Eslovènia, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Itàlia, Japó, Noruega, Regne Unit.

Adopció d'ajuts destinats al manteniment del poder adquisitiu de treballadors i treballadores	Països d'aplicació
Conté/introdueix un mecanisme de regulació temporal de l'ocupació	Alemanya, Àustria, Canadà, Eslovènia, Espanya, Estònia, Finlàndia, França, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Luxemburg, Noruega, Països Baixos, Portugal, Regne Unit, Suècia, Suïssa.
Subvencions/compensacions salarials per treballadors/es	Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Croàcia, Dinamarca, EE.UU., Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Estònia, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Noruega, Nova Zelanda, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suècia, Suïssa.
Subvencions/compensacions salarials per persones autònomes	Alemanya, Austràlia, Àustria, Canadà, Dinamarca, EE.UU., Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Estònia, Finlàndia, França, Grècia, Hongria, Irlanda, Itàlia, Letònia, Luxemburg, Noruega, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Suècia, Suïssa.

A nivell català, el gruix dels programes iniciats per la Generalitat de Catalunya s'han centrat en oferir liquiditat a pimes i persones autònomes mitjançant la provisió de subvencions directes destinades a mantenir els nivells d'activitat i ocupació. S'han iniciat diverses línies d'ajuts pels sectors més afectats pel confinament domiciliari i les mesures de restricció de la mobilitat i l'activitat social, especialment pels sectors turístics i de restauració. Per últim, també s'han portat a terme altres ajuts destinats a complementar la prestació per atur en els casos d'ERTO actiu o persones amb contracte fix-discontinu. En general, Catalunya ha optat per una resposta basada principalment en l'atorgament de subvencions directes a destinataris, si bé és cert que també s'han desplegat altres ajuts com els préstecs d'ICF-Avalis o s'ha adoptat un nou calendari fiscal que amplia els terminis pel pagament de determinats impostos.²

La quantia total, en termes de l'import conjunt convocat, de les ajudes i subvencions en el període de març 2020 a setembre 2021 desplegades per la Generalitat de Catalunya va ser de més de 1.939,76 milions d'euros. No obstant això, l'objecte d'anàlisi de la present avaluació són les 3 línies d'ajut que van suposar una major despesa i que concentren el 52% del total de l'import convocat:

- **Ajuts extraordinaris a autònoms i microempreses (convocatòries de desembre 2020 i març 2021).** Representa el 33% de l'import de totes les convocatòries. L'objectiu d'aquests ajuts era mantenir l'activitat i pal·liar efectes de la COVID i les restriccions en l'activitat econòmica del col·lectiu de persones autònomes.
- **Sectors més afectats per restriccions i per manteniment de llocs de treball en ERTO.** L'objectiu d'aquesta línia d'ajut era donar suport a les microempreses, petites empreses i cooperatives que es van veure obligades a portar a terme un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO), alhora que tractaven de mantenir els llocs de treball afectats.
- **Afectats per ERTO i contracte fix-discontinu (convocatòries de març i juliol 2021).** L'objectiu d'aquestes dues convocatòries fou pal·liar la disminució dels ingressos i contribuir a un nivell de vida digne que permeti cobrir les necessitats vitals per a les persones afectades per un expedient de regulació temporal d'ocupació com a conseqüència de

² https://canalempresa.gencat.cat/ca/detall/article/ce_art_covid_mesures_avalis-prestecs-pimes

la crisi derivada de la COVID-19 i per a les persones treballadores amb contracte fix-discontinu. Es presenten com un complement a la prestació per desocupació.

A la **Taula 4**, es presenten les principals dades en quant a l'import convocat, atorgat, així com el departament responsable de la convocatòria.

Taula 4: Dades generals de les convocatòries, ordenades per import³

Convocatòria	Data publicació DOGC	Import convocatòria	Import atorgat	% import atorgat sobre total import convocatòria	Departament responsable de la convocatòria en el període d'anàlisi
Ajuts extraordinaris autònoms i microempreses (TSF/805/2021)	Març 2021	374.046.000 €	373.870.000€	100,0%	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Ajuts extraordinaris autònoms i microempreses (TSF/3288/2020)	Desembre 2020	264.000.000 €	258.128.000 €	97,8%	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Sectors més afectats per restriccions i pel manteniment de llocs de treball en ERTO	Febrer 2021	208.000.000 €	176.856.000 €	85,0%	Departament d'Empresa i Coneixement – Consorci de Comerç, Artesania i Moda (CCAM)
Afectats amb ERTO i contracte fix-discontinuu (TSF/804/2021)	Març 2021	105.000.000 €	74.516.600 €	71,0%	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies – Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC)
Afectats amb ERTO i contracte fix-discontinuu (EMT/2509/2021)	Juliol 2021	67.000.000 €	60.867.700 €	90,8%	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies – Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC)

Font: elaboració pròpia a partir de "Balanz dels ajuts COVID. Una mirada als ajuts i subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya des del març de 2020 fins al setembre de 2021.

³ Les dades presentades a la taula són referents al 13 de setembre de 2021, pel que poden haver variacions en quant a l'import atorgat.

5. Fonament lògic de la intervenció

La teoria del canvi (TdC) és una eina analítica fonamental per a l'avaluació d'una política pública. Descriu el funcionament previst de la política i explica com es preveu que el seu funcionament mitigui la problemàtica que l'origina i produeixi els resultats esperats. Per fer-ho, descriu la problemàtica inicial, els recursos amb que comptarà la política, les activitats que preveu dur a terme, els productes que produiran aquestes activitats i els resultats que s'espera aconseguir a curt, mig i llarg termini. Identificant i relacionant tots aquests elements, la TdC permet esclarir la cadena de causalitats derivades de la implementació dels ajuts i subvencions.

La present proposta de teories del canvi s'ha basat en la revisió de la literatura acadèmica i de la literatura gris identificada, que estava enfocada en identificar quines han estat les línies d'actuació adoptades a nivell internacional i quins resultats s'han obtingut. Alhora, s'ha fet ús dels documents “*Balanç d'un any d'ajuts COVID. Una mirada als ajuts i subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya des de l'inici de la pandèmia*”, elaborat per la Direcció General de Pressupostos de la Generalitat de Catalunya, així com dels documents relacionats (per exemple, les convocatòries d'ajuts i subvencions). Així doncs, es presenta una teoria del canvi que contempla les mesures internacionals analitzades i alhora detalla les aplicades per part de la Generalitat de Catalunya.

5.1. La teoria del canvi

En primer lloc, és necessari aclarir que s'han elaborat dues teories del canvi, una per cada unitat mínima d'intervenció. D'una banda, s'estudia la situació de treballadors/es en ERTO o amb contracte fix-discontinuu; d'altra banda, la situació de persones autònomes i microempreses. El motiu pel qual s'elaboren dues teories del canvi té a veure amb l'objectiu que persegueixen les diferents línies d'ajuts. En el cas dels ajuts a microempreses i persones autònomes i els ajuts als sectors més afectats per les restriccions i amb treballadors en ERTO l'objectiu és el de suplir la manca de liquiditat de les empreses i estabilitzar la capacitat productiva, mantenint d'aquesta manera els nivells d'activitat econòmica i d'ocupació, per tal de no perdre capital humà. En el cas dels ajuts a persones afectades per ERTO o contracte fix-discontinuu, els fons es destinen a aquelles persones que han patit una reducció dels seus ingressos ordinaris, complementant la prestació que reben per part del Servicio de Empleo Público Estatal (SEPE), i tenen per objectiu el manteniment de la capacitat adquisitiva de les famílies. Ambdues teories tenen algunes particularitats que cal destacar. De fet, es tracta de dues teories del canvi centrades en línies d'ajuts i subvencions diferenciades, amb diversos eixos i

actuacions. Això obliga a fer una TdC amb una perspectiva àmplia per poder abastar les línies analitzades i com es relacionen amb les necessitats a les quals pretenen donar resposta. Tot i això, és essencial que la teoria del canvi inclogui un nivell de detall suficient per entendre els principals mecanismes a través dels quals pretén actuar per mitigar les necessitats identificades fins aconseguir uns resultats concrets.

A continuació, doncs, es presenta la proposta de teories del canvi, amb una exposició prèvia dels elements clau (necessitats, activitats, productes, impactes, supòsits i riscos identificats) i la corresponent representació gràfica.

5.2. Unitat d'intervenció: Persones afectades per ERTOS i amb contracte fix-discontinuu

Necessitats

Les mesures de tancament d'establiments i la reducció en el consum derivada de les restriccions a la mobilitat i el distanciament social van portar a les empreses a fer ús del sistema de regulació temporal de l'ocupació, gestionat pel SEPE. En conseqüència, una de cada quatre persones treballadores va quedar afectada per un ERTO.

El personal afectat per un ERTO rep una prestació per atur que correspon al 70% de la base de cotització, amb un topall mínim i un topall màxim. Així, la persona rep ingressos mentre dura l'ERTO i manté la relació laboral amb l'empresa ocupadora per reprendre l'activitat com més aviat millor. No obstant això, s'ha de tenir en compte que tot i que l'ERTO proporciona una part considerable de la base de cotització, és possible que es produeixin reduccions en els ingressos de les persones treballadores si l'empresa no assumeix completar el salari de forma íntegra amb aportacions pròpies.

La reducció en els ingressos de les persones afectades per ERTO i amb contractes fix-discontinuu comporta una pèrdua del poder adquisitiu de les persones treballadores que, com ja s'ha esmentat prèviament, repercuteix en el descens dels nivells de consum i acaba afectant, de nou, als nivells d'ingressos d'empreses i persones autònomes, tornant-se a iniciar aquest cicle de destrucció de l'ocupació i de pèrdua de poder adquisitiu.

Activitats

A nivell internacional no s'han trobat, en la literatura acadèmica, experiències anàlogues al programa desplegat per la Generalitat de complementarietat en les prestacions per ERTO o amb contracte fix-discontinu. El que sí s'observa en alguns dels països és la modificació dels sistemes preexistents de regulació temporal de l'ocupació per tal d'ajustar les quanties econòmiques establertes a la situació i el context de la pandèmia.

L'activitat principal per part de la Generalitat en aquest àmbit ha estat el disseny i convocatòria dels ajuts a persones afectades per ERTO o amb contracte fix-discontinu. En aquest cas, els ajuts proporcionen una quantitat econòmica fixa en funció dels dies de suspensió del contracte o de la percepció de la prestació extraordinària, incrementant-se les quantitats per aquelles persones treballadores que porten més temps sense treballar.

Productes

Els productes són el resultat directe de l'actuació de les administracions, és a dir, de la resolució i atorgament dels ajuts.

A Catalunya, els productes o *outputs* principals són l'atorgament dels ajuts destinats a persones treballadores en situació d'ERTO i contracte fix-discontinu en les dues convocatòries que es van desplegar per part de la Generalitat.

Impactes

Els impactes són els beneficis esperats d'una política. Es produeixen com a conseqüència de les actuacions i productes i estan relacionats amb els objectius de l'actuació, proporcionant una resposta a les necessitats diagnosticades. Es distingeix entre impactes a curt, mig i llarg termini. Els impactes a curt termini són aquells que s'esperen aconseguir immediatament després de les activitats. Sovint són alhora mecanismes a través dels quals s'arriba als resultats a mig termini i llarg termini. La distinció entre els diferents horitzons temporals permet observar la connexió lògica entre uns i altres, és a dir, com uns són necessaris perquè els altres es produeixin.

A curt termini, l'impacte esperat de les mesures adoptades és el manteniment dels nivells de poder adquisitiu de les persones beneficiàries i les seves famílies, proveint de quantitats monetàries que simulen gairebé la totalitat de l'import dels salaris que haguessin percebut en situació normal.

A mig termini, el conjunt d'ajuts distribuïts, a més de contribuir al manteniment del poder adquisitiu, també ajuden a estabilitzar els nivells de consum i de demanda de productes i serveis, juntament amb la millora de les condicions de vida de les persones treballadores i les seves famílies.

A llarg termini, l'estabilització dels nivells de consum i la millora de condicions de vida (juntament amb l'estabilització de la capacitat productiva), contribueixen a accelerar el procés de recuperació i creixement econòmic.

Supòsits i riscos

A continuació s'inclouen dues taules⁴ amb els supòsits i riscos associats a la teoria del canvi corresponent als treballadors afectats per ERTO i amb contracte fix-discontinuu, que han estat enumerats i situats en la representació gràfica (**Figura 1**).

Supòsits: condicions que assumim com a certes, i que considerem necessàries per tal que la hipòtesi es compleixi.

S1 - El pressupost total previst és suficient per cobrir tota la potencial demanda.

S2 - Els recursos humans en els departaments gestors dels ajuts eren suficients i tenien experiència en gestionar altres ajuts.

S3 - El sistema de gestió (Tramitador d'ajuts i subvencions (TAIS)) estava preparat per assumir el volum de sol·licituds previstes.

S4- El disseny en termes d'agilitat i de costos de sol·licitud i de gestió pot haver tingut efectes negatius en termes de perfilat, suficiència de quanties, exclusions

S5 - Els recursos dels ajuts són suficients per mantenir el poder adquisitiu dels treballadors en ERTO i amb contracte fix-discontinuu.

Riscos: situacions que poden afectar els esdeveniments previstos per la teoria.

R1 - Els potencials beneficiaris podien tenir dificultats per fer les sol·licituds online (bretxa digital).

R2 - La situació de pandèmia s'agreuja en subseqüents onades i, per tant, mesures més restrictives.

R3 - L'economia del país es veu condicionada per situacions geoestratègiques a nivell mundial.

R4 - El manteniment dels ajuts durant un període de temps prolongat pot desincentivar a la tornada al treball, retardant el procés de recuperació econòmica

⁴ Els supòsits i riscos s'han realitzat el març de 2022, pel que la realitat i situació pot haver variat.

5.3. Unitat d'intervenció: Microempreses i persones treballadores autònomes

Necessitats

Com a conseqüència de la pandèmia de la COVID-19 i amb l'objectiu final de disminuir el seu efecte en termes de mortalitat i de risc de col·lapse hospitalari, les diferents administracions van adoptar mesures extraordinàries de restricció de l'activitat social i econòmica.

Aquestes mesures haurien tingut un efecte negatiu sobre l'economia: moltes persones autònomes i microempreses, especialment aquelles en els sectors més afectats per la pandèmia, haurien patit una reducció en els nivells de facturació derivada del tancament dels establiments i de la reducció del consum a causa de les mesures de distanciament social.

Al mateix temps, les empreses i persones autònomes han de seguir suportant el cost fix de les despeses vinculades al manteniment del negoci (lloguers, subministres (electricitat, aigua, gas), pagament d'impostos, préstecs bancaris, contribucions a la seguretat social dels treballadors, malbaratament de productes peribles, etc.), el que les porta a una situació de dificultat econòmica que implica un alt risc de falta de liquiditat a curt termini. A mesura que aquesta falta de liquiditat s'estengui en el temps s'incorrerà en problemes d'insolvència o, fins i tot, bancarrota.

L'impacte de la pandèmia ha estat especialment dur per a les empreses més petites i per a les persones treballadores autònomes. Segons una enquesta realitzada pel Banco de España a empreses espanyoles, la facturació i l'ocupació efectiva (tenint en compte els ERTO) van caure més en les empreses petites, fins i tot tenint en compte el diferent impacte de la crisi per sectors d'activitat.⁵

Activitats

L'activitat principal de les administracions ha consistit en el disseny i convocatòria de les diferents línies d'ajuts objecte d'anàlisi:

⁵ Arce, Ó. (2021). *El impacto de la crisis del covid-19 sobre la situación financiera de las pymes españolas.*

- Ajuts financers a empreses. D'una banda, ajuts destinats a persones autònomes i microempreses; i d'altra banda, ajuts als sectors més afectats per les restriccions i el manteniment de llocs de treball en ERTO).
- Reducció i ajornament del pagament d'impostos.
- Polítiques estructurals
- Establiment/modificació dels esquemes de regulació temporal de l'ocupació.

El primer eix d'actuació contempla un conjunt relativament ampli de mesures de suport a empreses i persones autònomes: subvencions directes, subsidis i ajuts en forma de préstec (condonables parcial o íntegrament sota certes condicions, préstecs a interès reduït, préstecs subordinats o de segon ordre, préstecs convertibles en equitat, etc.), línies de crèdit extraordinari, instruments d'equitat financera o garanties de préstec d'entitats estatals. Respecte als ajuts sectorials, aquests es centren en l'ús de subvencions directes. En l'àmbit estatal trobem que a Espanya, a banda de desplegar-se els ERTO des del primer mes, també es van crear diferents línies d'aval públics de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) per afavorir la concessió de crèdit a les empreses. A Catalunya, les mesures es van centrar en dues línies d'actuació: la provisió de subvencions directes a persones autònomes i microempreses (amb partides pressupostàries dedicades als sectors més afectats per les restriccions i pel manteniment de llocs de treball en ERTO) i l'impuls de línies de crèdit similars per a pimes i persones autònomes a través de l'Institut Català de Finances (ICF) i la societat de garantia AVALIS.

El segon eix d'actuació pretén reduir els costos fixos de l'activitat d'empreses i persones autònomes en un moment en el qual els ingressos han caigut dràsticament. Entre les mesures incloses, destaquen l'ajornament en el pagament de determinats impostos (impost de la renda, impost de societats), la reducció temporal d'altres impostos com l'IVA o derivats, l'aprovació de moratòries en el pagament de serveis de subministres, lloguers i préstecs, o l'ajornament de la contribució de les empreses a la Seguretat Social. A nivell internacional els Estats han adoptat de forma generalitzada l'ajornament en el pagament d'impostos vinculats a les rentes de les persones físiques i sobre els rendiments de les empreses. En funció de la les institucions del país, de la cultura política i de la ideologia política del govern en funcions, l'ajornament del pagament s'ha estès a altres tipus d'impostos com l'IVA o també a l'establiment de moratòries en el pagament de préstecs. A Catalunya també s'ha estès el termini de pagament de determinats impostos com els de successions, donacions,

transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, estades en establiments turístics o sobre els habitatges buits, entre d'altres. D'altra banda, també s'han produït ajornaments en el pagament dels impostos que depenen dels ens locals.

El tercer eix d'actuació es centra en l'adopció de polítiques estructurals destinades a millorar les capacitats del teixit empresarial per tal d'incrementar les capacitats de supervivència de les microempreses i els treballadors autònoms en un futur. Entre aquestes polítiques s'inclouen mesures de foment a la diversificació de mercats i internacionalització de les empreses, polítiques de digitalització i teletreball, inversió en innovació i *startups*, polítiques de formació i 'reciclatge' de treballadors o mesures de millora de la sostenibilitat. A nivell català aquesta línia d'actuació tampoc ha estat pràcticament desenvolupada en comparació amb el primer eix, en part degut a que els seus efectes no es deixen notar a curt termini i a que les mesures de la Generalitat estaven destinades a complimentar les adoptades a nivell estatal.

L'últim eix es centra en l'establiment o modificació de sistemes de regulació temporal de l'ocupació que permeten suspendre temporalment els contractes o reduir la jornada laboral de les persones treballadores. Aquestes passen a percebre una prestació per desocupació al mateix temps que mantenen la relació laboral amb l'ocupador, que haurà de reincorporar-les a la plantilla un cop finalitzi la situació que dona peu a l'ERTO. Aquesta eix ja s'ha explicat prèviament en la teoria del canvi centrada en les persones afectades per ERTO.

Productes (outputs)

Els productes o *outputs* principals que s'obtenen a partir de la revisió de la literatura sobre les línies d'ajuts adoptades en l'àmbit internacional i que estan destinades a microempreses i persones autònomes analitzades són:

- Polítiques estructurals de foment de la diversificació de mercats, de la digitalització, d'innovació, polítiques formatives i polítiques de sostenibilitat.
- Reducció i/o ajornament en el pagament d'impostos, contribucions a la Seguretat Social, lloguers i contractes de subministres, i moratòries en el pagament de deutes. La Generalitat de Catalunya va aprovar l'ajornament d'impostos com el de successions, el de donacions, el de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, estades en establiments turístics o l'impost sobre els habitatges buits.

- Instruments financers:
 - Instruments d'equitat financera, on el govern o altres entitats privades adquireixen una part de l'accionariat de l'empresa a canvi d'incrementar el capital.
 - Garanties de préstec estatal.
 - Línies de crèdit extraordinari. En el cas de la Generalitat, aquests consisteixen en les línies desplegades per l'ICF: en col·laboració amb Avalis, Liquiditat COVID-19, i també ICF Eurocrèdit-COVID-19.
 - Subvencions directes a empreses i persones autònomes. En el cas de la Generalitat, existeixen dos partides principals: la primera està destinada a l'increment de les reserves de liquiditat de les empreses i el nivell d'activitat, mentre la segona cerca mantenir els nivells d'ocupació en els sectors més afectats per les restriccions mitjançant el pagament d'una quantitat fixa per treballador en situació d'ERTO.

Impactes

Des de la perspectiva de les persones autònomes i les pimes, l'efecte directe de rebre subvencions directes és augmentar les reserves de liquiditat. A més, moltes de les subvencions es troben condicionades al manteniment dels nivells d'ocupació, el que comporta que no augmenti la taxa d'atur i es mantinguin els nivells d'activitat econòmica. D'altra banda, l'efecte a curt termini de la reducció i ajornament del pagament d'impostos i serveis és una disminució dels costos fixes.

A mig termini, la combinació dels factors de manteniment de l'activitat econòmica i de l'ocupació contribueixen a l'estabilització dels nivells de producció. D'altra banda, la combinació entre l'augment de la liquiditat de les empreses i la reducció dels costos fixes d'impostos i subministres afavoreixen una millora en la solvència de les empreses i una reducció de l'endeutament, reduint el risc de bancarrota.

Alhora, aquest fet afavoreix que les empreses es trobin en millors condicions d'accés a préstecs bancaris en un futur i, en definitiva, a que s'incrementin les seves capacitats de supervivència en futures crisis. Per últim, l'estabilització de la producció, juntament amb la dels nivells de consum, contribueix a que s'avanci cap a la recuperació i el creixement econòmic.

Supòsits i riscos

A continuació s'inclouen dues taules amb els supòsits i riscos associats a la teoria del canvi corresponent a microempreses i persones treballadores autònomes, que han estat enumerats i situats en la representació gràfica (**Figura 1**)

Supòsits: condicions que assumim com a certes, i que considerem necessàries per tal que la hipòtesi es compleixi.

S1 - El pressupost total previst és suficient per cobrir tota la potencial demanda.

S2 - Els recursos humans en els departaments gestors dels ajuts eren suficients i tenien experiència en gestionar altres ajuts.

S3 - El sistema de gestió (Tramitador d'ajuts i subvencions (TAIS)) estava preparat per assumir el volum de sol·licituds previstes.

S4- El disseny en termes d'agilitat i de costos de sol·licitud i de gestió pot haver tingut efectes negatius en termes de perfilat, suficiència de quanties, exclusions

S5 - Els recursos dels ajuts són suficients per augmentar la solvència de les pimes, microempreses i persones autònomes.

Riscos: situacions que poden afectar els esdeveniments previstos per la teoria.

R1 - Els potencials beneficiaris podien tenir dificultats per fer les sol·licituds online (bretxa digital).

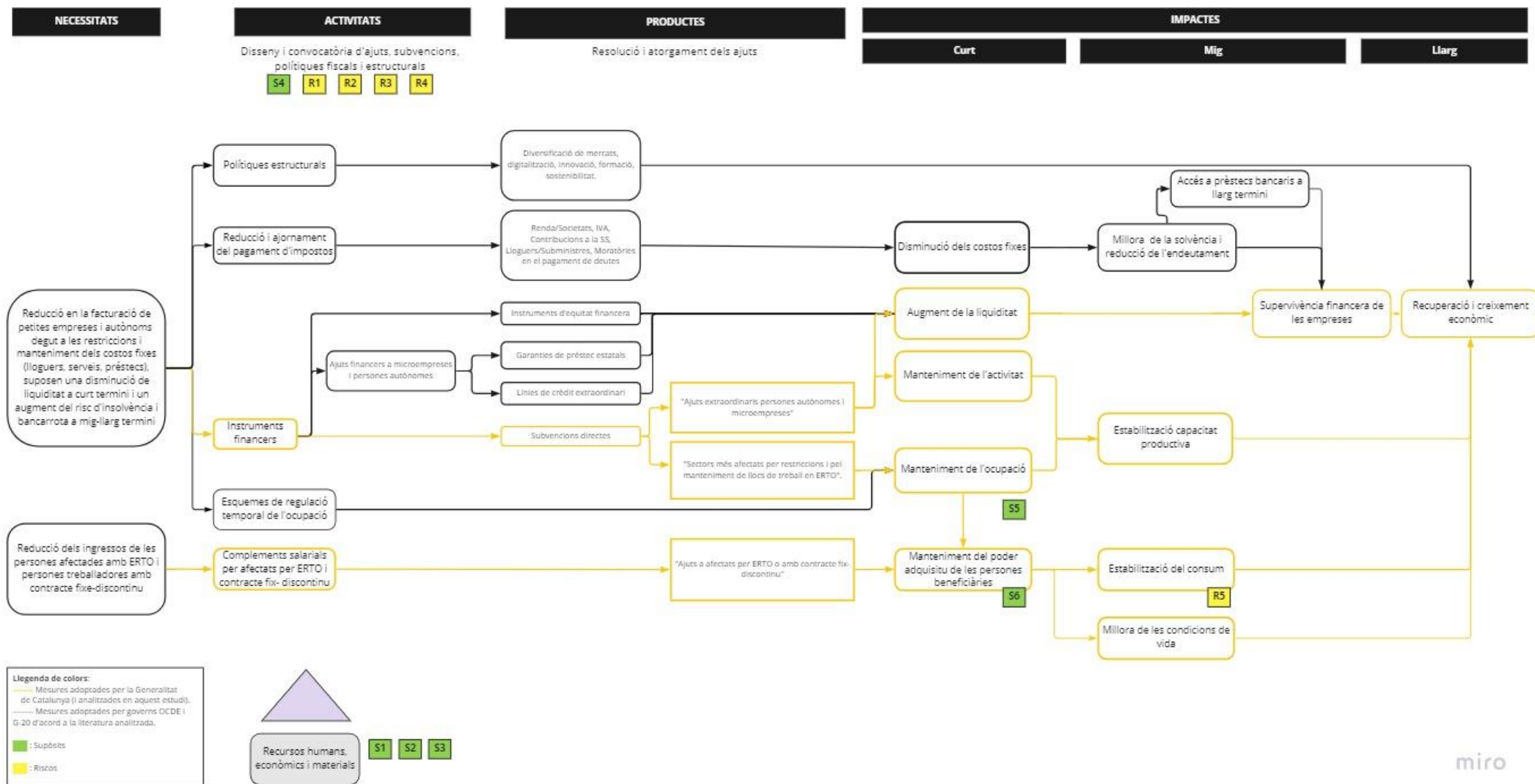
R2 - La situació de pandèmia s'agreuja en subseqüents onades i, per tant, mesures més restrictives.

R3 - L'economia del país es veu condicionada per situacions geoestratègiques a nivell mundial.

R4 - El manteniment d'empreses no viables econòmicament mitjançant ajuts estatals pot endarrerir la recuperació econòmica.

A continuació, es presenta l'esquema visual de les dues teories del canvi proposades que permet identificar la interrelació entre els elements. Tal com s'ha realitzat al llarg de l'apartat, es presenta un esquema que cospa les mesures internacionals a partir de les evidències analitzades en la revisió de la literatura, així com es destaquen les mesures adoptades per la Generalitat i que són objecte de l'avaluació.

Figura 1: Esquema de les teories del canvi proposades

6. Efectivitat de les intervencions

En aquest apartat s'inclouen les principals conclusions a les quals arriba la literatura acadèmica consultada en relació amb l'efectivitat de les mesures adoptades en l'àmbit internacional per tal de reduir els impactes econòmics negatius associats a la pandèmia de COVID-19 i a l'anterior crisi financera de 2008.

En base a la relació de fonts obtingudes, es poden extreure les següents conclusions preliminars pel què fa a l'abast i enfocament de la literatura existent:

- Hi ha una base suficientment àmplia d'articles acadèmics que centren la seva anàlisi durant el període de pandèmia, i per tant s'han prioritzat aquests articles per davant d'altres que es centraven en els anys de crisi previs a la pandèmia (2008 en endavant).
- L'estat present de la pandèmia dificulta l'extracció de conclusions definitives sobre l'eficàcia dels programes donat que encara no s'ha tornat a una situació de 'normalitat econòmica' que permeti realitzar una anàlisi temporal adequada dels impactes de les polítiques públiques aplicades.
- En la mateixa línia, existeix una falta d'avaluació general dels impactes de les mesures implementades en els diferents països i territoris estudiats. La majoria de les fonts d'informació disponibles es centren en el benchmarking o enumeració i descripció de les mesures adoptades.
- Existeix una sobrerepresentació en la literatura acadèmica d'articles i informes que valoren els resultats de les mesures implementades als EUA (27 dels 110 resultats tracten del Paycheck Protection Program i/o del CARES Act).
- Existeix també una sobrerepresentació, en la literatura, dels estudis de l'efecte de la COVID-19 en les pimes (58 dels 110 resultats), al mateix temps que existeix una falta de corpus teòric centrat en l'impacte en altres col·lectius com el de les persones treballadores autònomes (8 dels 110 resultats).

Per tal de seguir amb el fil conductor desenvolupat en les teories del canvi de l'apartat anterior, la discussió sobre l'eficàcia de les intervencions seguirà el mateix esquema dual, en funció de les unitats d'intervenció.

Limitacions de l'anàlisi de l'efectivitat

És rellevant apuntar que, donat el poc temps transcorregut entre l'adopció de les mesures i la seva avaluació, juntament amb la situació de perdurabilitat dels efectes de la crisi econòmica associada a la pandèmia fins i tot en el moment de redacció d'aquest informe, la tasca d'anàlisi de les polítiques adoptades té un abast limitat en la literatura analitzada.

La major part dels articles i revisions es centren en l'anàlisi i descripció dels resultats dels programes (nombre de sol·licitants/beneficiaris, % d'execució del pressupost, dies d'espera entre sol·licitud i recepció dels ajuts, etc.), i són escassos els que analitzen l'impacte que els ajuts vinculats a l'escenari de pandèmia han tingut en empreses, persones autònomes i treballadors/es que n'han estat perceptors. A més, encara no ha transcorregut suficient temps perquè es puguin trobar en la literatura anàlisis a mig o llarg termini dels efectes de les diferents mesures adoptades.

6.1. Mesures per pal·liar la reducció de la facturació d'empreses i persones autònomes

S'han organitzat les seccions posteriors de l'estudi de l'efectivitat dels programes seguint la mateixa classificació de tipologies d'ajuts i subvencions mencionada en l'apartat **4 Relació de mesures aplicades**, dissenyada per l'OCDE (2021).

6.1.1. Ajuts financers a empreses i/o persones treballadores autònomes

Subvencions directes

Entenem per subvencions directes aquelles partides monetàries directament atorgades a empreses beneficiàries amb l'objectiu de contribuir al finançament dels costos d'operacions. L'ús de subvencions directes a microempreses i persones autònomes ha estat un dels recursos més utilitzats internacionalment per fer front a la crisi. Dvouletý, Srhoj, et al., (2021) realitzen una revisió sistemàtica d'evidències sobre com afecta a les empreses rebre aquest tipus d'ajuts estatals des del punt de vista de l'increment del rendiment i el creixement econòmic, i ho fan en relació als ajuts atorgats durant la crisi posterior al 2008. Mitjançant l'anàlisi de 13 països de la UE, es demostra que la percepció de subvencions estatals contribueix a un increment en la taxa de supervivència de les empreses, dels

nivells d'ocupació, dels actius fixes/tangibles i del volum de vendes i ingressos. Per contra, els autors no troben evidència suficient que la provisió d'aquest tipus d'ajuts afecti a la productivitat laboral o a la productivitat total dels factors. En l'estudi destaquen com a possible motiu d'aquesta manca d'evidència les diferències que s'observen en els indicadors esmentats, a mesura que s'amplia el període d'anàlisi, la grandària de l'empresa, l'antiguitat, el sector d'activitat o la intensitat dels ajuts.

En el cas de les subvencions directes a persones autònomes, Brewer & Gardiner (2020) estudien l'eficàcia del programa *Self-Employment Income Support Scheme* (SEISS) del Regne Unit en el context de la COVID-19, i entre els resultats obtinguts exposen que, degut a que les persones treballadores autònomes ocupen generalment les posicions més elevades i més baixes en la distribució d'ingressos per llars, i a que les condicions d'accés al programa restringeixen l'entrada d'ambdós grups (aquelles persones amb ingressos més elevats per obtenir uns beneficis que sobrepassen el llindar màxim establert en l'accés al programa i les persones amb els ingressos més baixos perquè són menys propenses a realitzar la declaració fiscal anual) el gruix dels ajuts es concentrarà en la part mitjana de la distribució d'ingressos per llars. Aquest fet suposa que aquelles persones autònomes que disposin d'un nivell d'ingressos baix i que potencialment poden trobar-se més afectats per la crisi quedin fora de la distribució dels ajuts. És important, per tant, parar atenció a com s'estableix el topall d'entrada en el disseny dels ajuts perquè es pot deixar fora als col·lectius més vulnerables davant de la crisi.

Préstecs financers

Una segona línia d'intervenció orientada a les empreses ha estat la concessió de préstecs (siguin aquests condonables de manera parcial o total en funció del compliment, per part de les empreses beneficiàries, de certes condicions; o bé préstecs a interès reduït, préstecs subordinats o de segon ordre, préstecs convertibles en equitat, etc.). L'objectiu d'aquests ajuts és satisfer de forma extraordinària les necessitats concretes d'un moment determinat marcat per una dràstica contracció de la demanda.

D'entre els documents analitzats, un dels que es centra en l'estudi de l'impacte que té l'atorgament de subsidis en forma de préstec a microempreses és el que elaboren Dvouletý, Blažková, et al. (2021) analitzant el cas de la República Txeca durant la crisi econòmica de 2008. L'article es centra en l'anàlisi de tot un seguit d'indicadors que mesuren la competitivitat empresarial: valor dels actius fixes, volum de vendes, productivitat, rendibilitat, etc. Entre els resultats obtinguts es destaca

l'increment positiu estadísticament significatiu del valor dels actius fixes i la seva depreciació, el que reflecteix una major activitat d'inversions, i l'augment en el volum de vendes/ingressos i la productivitat de l'empresa, en comparació amb els resultats que obtenen les grans empreses amb subsidis similars. Els autors elaboren la hipòtesi que les empreses petites consideren els subsidis estatals en forma de préstec com una oportunitat de creixement i ampliació del negoci que els permet ser més competitives, mentre que per les empreses més grans aquests instruments actuen com una forma més de finançament extraordinari, que els permeten implementar projectes de menor prioritat. En les recomanacions que emeten, consideren que els subsidis en forma de préstec es troben més ben distribuïts i aconseguen millores en la competitivitat empresarial quan es troben repartits entre micro i petites empreses.

D'altra banda, i en contraposició amb els resultats obtinguts en l'estudi anterior, en l'estudi de l'eficàcia dels subsidis en forma de préstec a petites empreses al Japó durant el context de la COVID-19, Morikawa (2021) conclou que les empreses que reben el suport del govern (canalitzat en forma de préstecs) tenen més probabilitat de presentar nivells de productivitat més baixos després de la pandèmia, que no pas les empreses que no van sol·licitar-los. Els ajuts consistien en préstecs de fins a 2 milions de iens (aproximadament 15.000€) per a petites i mitjanes empreses que haguessin experimentat un descens en les vendes de més del 50%. L'objectiu d'aquests ajuts era evitar que es trenquessin les cadenes de valor existents i que les inversions realitzades per les empreses en la formació de les persones treballadores fos en va. Per tant, es tracta de donar una resposta a nivell de política pública que es centri en reduir el *shock* econòmic a curt termini. A més, l'autor adverteix dels riscos que comporta prolongar en el temps mesures d'assistència que en condicions normals serien catalogades d'excessives.

En la mateixa línia, Hoshi et al. (2022) estudia els factors darrera de la distribució dels diversos programes d'ajuts del govern nipó contra la COVID-19, i entre els resultats s'observa com les empreses que tenien una pitjor puntuació creditícia abans de la pandèmia eren les que amb major probabilitat sol·licitarien els préstecs del govern (de la mostra d'empreses analitzades, el 20% mostrava unes puntuacions de crèdit del rang de 'precaució'). Els autors exposen com l'assistència del govern, si bé ha ajudat a empreses que han experimentat dificultats econòmiques durant la pandèmia, també pot haver ajudat a mantenir empreses que eren inviables econòmicament abans de la crisi (és el conegut com 'problema de les

empreses *zombie*) i que continuen operant únicament gràcies als fons públics. Els autors també esmenten com aquest fenomen pot ocasionar a mig termini una transformació del *shock* econòmic temporal causat per la COVID-19 en un *shock* permanent en l'economia estatal mitjançant la provisió de liquiditat cap a empreses ineficients que restringeixen el procés de creixement econòmic.

En un dels documents de treball elaborats pel Banc d'Espanya, Albert et al., (2020), contribueixen a la discussió plantejada en paràgrafs anteriors mitjançant l'estudi de l'eficàcia de les diferents tipologies d'ajuts financers, per tal d'esbrinar quin és l'instrument financer més adequat per tal de contrarestar els efectes de la COVID en l'ocupació en el context espanyol. A partir de l'estudi de l'entrada i rendiment de noves empreses al mercat, troben que el millor instrument és un préstec a interessos reduïts i a llarg termini. En el document de treball contraposen aquesta opció a d'altres utilitzades majoritàriament durant la crisi, com poden ser la provisió de subsidis salarials a empreses i persones autònomes. Els resultats mostren com, si bé a curt termini els subsidis salarials són més efectius en impulsar l'ocupació, a llarg termini els préstecs a interès reduït beneficien més les empreses amb majors perspectives de creixement, i són aquestes empreses les que més contribueixen al creixement de l'ocupació.

En un altre dels documents publicats pel Banc d'Espanya sobre la COVID-19, Izquierdo et al. (2021) valoren l'eficàcia dels ERTOS en el manteniment de l'ocupació a Espanya. Tot i que aquest és un punt que es tractarà més endavant en aquest apartat, és interessant incloure aquí una de les valoracions finals de l'informe: després d'avaluar l'eficàcia dels ERTOS segons el període de cobertura, Izquierdo et al., recomanen que, si bé és desitjable que els ajuts intentin abastar el màxim de població possible en els períodes inicials de la crisi, també és important que els fons es redirigeixin, a mesura que avança la pandèmia, cap als sectors més afectats per tal d'evitar pèrdues de mà d'obra qualificada i que s'hagi d'invertir en la formació de nous treballadors amb menys experiència en un futur. Eichhorst et al. (2020) arriben a una conclusió similar en l'estudi sobre la segona fase de la pandèmia de la COVID-19 (a partir d'octubre de 2020) a diferents països europeus, EUA i Canadà, en considerar que com més es prolongui en el temps l'ús generalitzat dels sistemes de regulació temporal

de l'ocupació, més temps es trigarà a tornar a la normalitat econòmica⁶. Finalment, Izquierdo et al. (2021) també recomanen valorar la possibilitat de destinar més fons específics per la realització d'activitats formatives dels treballadors afectats per ERTOS, una mesura que segons les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) disponibles fins al quart trimestre de 2020 només va seguir un 11% dels treballadors en qüestió.

Línies de crèdit extraordinari

Un altre instrument financer utilitzat de forma generalitzada en la gran majoria de territoris analitzats han estat les línies de crèdit extraordinari a entitats de préstec, per tal d'assegurar l'existència de fons disponibles, en última instància, a les empreses i persones autònomes. La diferència amb els préstecs de l'apartat anterior es troba no tant en el tipus d'ajut en si sinó en la gestió dels mateixos. A diferència dels préstecs financers corrents, les línies de crèdit extraordinaris són partides monetàries que les institucions públiques constitueixen per tal de proveir de suficient liquiditat a les entitats encarregades de proporcionar els préstecs als usuaris finals, en aquest cas microempreses i persones autònomes. En aquesta línia, Łopatka & Fedorowicz, (2021) estudien l'impacte de les mesures adoptades sota el paraigua de la política del govern de Polònia anomenada 'Escut Anti-COVID', que inclou la concessió de préstecs a microempreses de menys de 9 treballadors (condonable en cas de mantenir els nivells d'ocupació durant 3 mesos). L'objectiu d'aquests ajuts era mantenir els nivells d'activitat econòmica i d'ocupació, al mateix temps que proveir de liquiditat a les empreses per tal de contrarestar els efectes de la COVID-19. Entre els resultats que s'obtenen es pot observar com el nombre d'empreses registrades per sectors d'activitat no només no es redueix, sinó que en alguns sectors s'incrementa el nombre de noves empreses (es registra un descens en la taxa d'empreses que es donen de baixa d'entre un 12,73% i un 29,85% en els sectors analitzats). Així doncs, els autors conclouen que l'Escut Anti-COVID ha resultat efectiu en evitar el tancament d'empreses en tots els sectors observats, tot i que el grau d'intensitat varia d'un a altre. D'altra banda, també clarifiquen que, si bé el programa ha contribuït a mantenir les empreses existents en funcionament, també pot haver ajudat a mantenir artificialment a empreses que en altres circumstàncies haurien cessat

⁶ Els arguments i les idees dels estudis analitzats en aquest informe són d'un moment temporal (2020-2021) on la pandèmia encara no estava del tot controlada en gran part dels territoris aquí exposats. Noves idees i consideracions poden haver sorgit a causa dels canvis en l'evolució i estabilització de la pandèmia.

l'activitat per falta de rendibilitat, en línia amb el que apunta Morikawa (2021).

Un altre article que estudia l'efecte d'un programa similar és el de Faulkender et al., (2020), en el qual s'investiga l'impacte del *Paycheck Protection Program* als EE.UU.. El PPP és un programa de préstecs del govern federal per a petites empreses i persones autònomes, condonable en el cas de que es destinin els fons íntegrament al pagament de salaris. El programa es troba gestionat per la *Small Business Association*, encarregada d'aprovar les sol·licituds de les empreses, i els fons són distribuïts per entitats bancàries col·laboradores amb el programa. L'estudi de Faulkender et al. es centra en investigar el nombre de llocs de treball que s'han preservat gràcies a aquests ajuts. Entre els resultats que s'obtenen es destaca la diferència en la temporalitat de recepció dels ajuts que té un efecte considerable en els nivells d'ocupació.

Al respecte d'aquest punt, Humphries et al. (2020) estudien l'impacte que van tenir les despeses d'informació en la sol·licitud dels préstecs del PPP, i troben que les pimes eren menys conscients de l'existència del PPP i menys propenses a sol·licitar els ajuts. En el cas de realitzar la sol·licitud, eren les darreres en fer-ho i també experimentaven més temps d'espera. El disseny dels ajuts, basat en una concessió per ordre de sol·licitud, va comportar que bona part dels recursos es destinessin a empreses més grans, fins i tot quan en molts casos no eren elegibles, i d'aquesta manera es reduís l'efectivitat del programa.

Retornant a l'estudi de Faulkender et al., aquelles empreses que reben els fons del PPP tendeixen a presentar uns indicadors més saludables que les que reben els ajuts unes setmanes més tard. Els autors finalitzen l'article fent una estimació del nombre de llocs de treball que s'haurien perdut sense l'existència del PPP, i consideren que el PPP va evitar que el 75% dels seus sol·licitants (3,5 milions de petites empreses) haguessin d'acomiadar els seus treballadors, salvaguardant un total de 13,4 milions de llocs de treball i evitant el tancament de 3,5 milions de petites empreses.

En un estudi de característiques similars, Autor et al., (2020) troben que el PPP va estimular els nivells d'ocupació en un 3,25% de mitjana, augmentant el nombre de treballadors assalariats en 2,31 milions durant la primera setmana de juny de 2020 (els préstecs arriben a les empreses en dues onades, la primera a finals d'abril i la segona a mitjans de maig).

EXPERIÈNCIA REFERENT

Territori d'estudi: EUA.

Període d'anàlisi: De febrer a maig del 2020.

Tipus d'ajut: *Paycheck Protection Program*. Consisteix en préstecs estatals condonables per a petites empreses i autònoms sempre que es destinin els fons a cobrir íntegrament costos salarials i es mantinguin els nivells d'ocupació i salaris previs a la pandèmia. Els préstecs són concedits per entitats privades col·laboradores amb el programa, prèvia aprovació per part de l'Associació de Petites Empreses (SBA).

Quantia dels ajuts: 2 partides de 349.000 i 310.000 milions de dòlars. Es concedeixen préstecs corresponents als costos salarials de 10 setmanes, fins a un màxim de 10 milions de dòlars.

Dades que utilitza: Registres administratius de l'empresa de gestió de nòmines Automatic Data Processing (ADP), que cobreixen a 26 milions de treballadors

Resultats:

- Entre el 62 i el 85% de les petites empreses van accedir als fons del PPP.
- Impuls en els nivells d'ocupació de les empreses elegibles d'entre el 2% i el 4,5%, amb un augment del nombre de persones treballadores assalariades d'aproximadament 2,3 milions.

Impactes: Les empreses beneficiàries mostren millors nivells de creixement de l'ocupació que aquelles que no eren elegibles pels ajuts, el que demostra l'eficàcia dels ajuts en el manteniment i foment de la ocupació. Resta avaluar, però, l'eficiència en la distribució dels ajuts.

Més informació: Autor, D., Cho, D., Crane, L. D., Goldar, M., Lutz, B., Montes, J., Peterman, W. B., Ratner, D., Villar, D., & Yildirmaz, A. (2020). *An evaluation of the paycheck protection program using administrative payroll microdata*. Unpublished manuscript, 22.

Hoshi et al., (2022) exposen com la recepció d'aquest tipus d'ajuts (especialment d'aquells que incorporen una part de deute condonable) al Japó es troba condicionada a l'assistència a sessions formatives i de consultoria empresarial, que inclouen píndoles sobre gestió financera, digitalització o gestió de recursos humans i són proveïdes de forma gratuïta per agències estatals o empreses patrocinades pel govern.

Garanties de préstec estatal

L'últim element d'aquesta línia d'ajuts són les garanties de préstec estatal, un instrument que, juntament amb les subvencions directes a empreses i persones autònomes, han estat les dues polítiques més utilitzades internacionalment. Łopatka & Fedorowicz (2021), en l'estudi prèviament esmentat, també incorporen en l'avaluació de l'impacte de 'l'Escut Anti-Covid' una de les mesures del govern polonès, per la qual es proveeix a micro i petites empreses de préstecs amb una garantia estatal del 80% de l'import. Malgrat que l'estudi no incorpora una avaluació individualitzada per cadascuna de les mesures que incorpora el programa i no és possible determinar l'eficàcia concreta de les diferents línies d'ajuts, els resultats mostren que, globalment, la política de contenció de la COVID ha tingut un impacte positiu en els nivells d'ocupació.

Calabrese et al., (2021) avaluen l'eficàcia dels dos programes de garanties de préstec impulsats al Regne Unit per fer front a la falta de liquiditat de les empreses durant la crisi de la COVID: el *Coronavirus Business Interruption Loan Scheme (CBILS)* i el *Bounce Back Loan Scheme (BBLs)*. Ambdós programes de garanties de préstec estan dissenyats per assistir a petites empreses, però presenten algunes diferències entre ells. En el cas del CBILS, l'estat garanteix el pagament del 80% de l'import del préstec, amb una quantia mínima de 50.000€ i una màxima de 5M €. En el cas del BBLs, l'estat garanteix el pagament del 100% de l'import del préstec, amb una quantia mínima de 2.000€ i una màxima de 50.000€. Entre els resultats s'observa un augment en la demanda de préstecs per part de petites empreses a mesura que la crisi es prolonga en el temps, i també es registra que un 92,5% dels préstecs atorgats pels bancs es troben recolzats pels programes de garantia estatals.

A partir d'aquestes troballes, els autors consideren que les garanties de préstec han estat un instrument adequat per fer front a la crisi, donat que era necessària una provisió ràpida i abundant de liquiditat cap a les empreses per tal d'evitar el seu tancament a curt termini i han contribuït a transcendir les barreres d'accés a finançament que experimenten les petites empreses. L'estimació que realitzen del nombre total de petites empreses que s'han salvat d'aquesta situació gràcies als programes estatals és de 120.000, amb un total de 1,2 milions de llocs de treball salvaguardats.

Cowling et al. (2021) també es centren en l'estudi dels ajuts estatals a empreses al Regne Unit durant la pandèmia. En el seu article apunten a que 971 mil petites empreses van accedir als préstecs del BBLs, mentre que només 76 mil van accedir als préstecs del CBILS. L'objectiu principal de l'article és

esbrinar si el rebuig en sol·licituds prèvies de préstec bancari va afectar les actituds de les empreses a l'hora de sol·licitar préstecs recolzats pel govern durant la pandèmia. Els autors conclouen que el rebuig en sol·licituds prèvies de préstec bancari no ha afectat les expectatives de les empreses a l'hora de sol·licitar ajuts estatals, és a dir, que la 'cicatriu' existent en les relacions amb el sector bancari es dissipa en una situació de tal magnitud com la del *shock* econòmic de la COVID-19.

A nivell espanyol, Corredera-Catalán et al., (2021) valoren l'eficàcia de les societats de garantia mútua existents a diferents Comunitats Autònomes. Aquest tipus de societat opera sota el marc legal privat com una societat comercial o institució reglada. Els fons dels quals disposen provenen principalment d'entitats privades, tot i que també existeixen aportacions públiques. Entre les conclusions de l'article exposen com aquest tipus de societats amb participació públic-privada contribueixen a reduir les asimetries d'informació existents entre petites empreses i bancs, augmentant la disponibilitat de fons per les empreses a un cost més baix i a llarg termini.

Els autors consideren que aquest instrument és especialment útil per incrementar l'accés al finançament de les petites empreses i també és particularment efectiu en termes de costs, donat que els mateixos fons poden ser reutilitzats un cop finalitzen els períodes de préstec i no requereixen d'una aportació monetària constant. De les CC.AA. analitzades (Andalusia, País Basc, Castella i Lleó, Catalunya i Madrid), Catalunya és la única que incorpora una línia d'ajuts específica per a persones autònomes i microempreses, concretament pel sector de la restauració i del comerç.

6.1.2. Ajornament i/o reducció en el pagament d'impostos/serveis/préstecs

Respecte a l'anàlisi de l'eficàcia de les mesures de reducció o ajornament en el pagament d'impostos, contribucions a la Seguretat Social o moratòries en els préstecs existents, no s'ha trobat en la literatura acadèmica analitzada cap avaluació d'impacte dedicada específicament a aquest tipus d'ajuts, però es preveu que aquestes mesures hagin produït una reducció dels costos fixes existents en petites empreses i persones autònomes. Caldrà esperar a què investigacions futures puguin dilucidar, de forma específica, quin efecte concret han tingut aquestes mesures a mig i llarg termini i si és possible que s'associïn a algun tipus d'efecte negatiu.

6.1.3. Polítiques estructurals de suport a empreses i/o persones treballadores autònomes

Pel què fa a les polítiques estructurals de suport a petites empreses i persones autònomes en la diversificació de mercats i internacionalització, digitalització o teletreball, innovació, foment de *startups*, formació i 'reciclatge' de treballadors o millora de la sostenibilitat, tampoc no s'han trobat evidències empíriques sobre la seva eficàcia en el context de la COVID-19. El motiu principal al qual es pot deure aquest fet és que es tracta de polítiques destinades a obtenir uns resultats a llarg termini, i per tant encara no ha transcorregut el període de temps suficient perquè se'n puguin observar els efectes. A més, aquest tipus de polítiques són menys utilitzades arreu dels territoris estudiats, essent les polítiques de digitalització i innovació les més comunes (OCDE, 2021).

Malgrat no es trobi relacionat de forma directa amb el context de la COVID-19 i es centri en països amb un nivell d'ingressos baix, Cravo & Piza (2019) realitzen una revisió de la literatura sobre l'impacte que tenen les polítiques públiques estructurals en diversos indicadors de rendiment empresarial en països d'ingressos baixos i mitjans. En concret, l'estudi mostra resultats positius en els àmbits de la innovació i l'accés a nous mercats. Els resultats obtinguts determinen que les polítiques destinades a la innovació provoquen uns beneficis socials superiors als beneficis empresarials. Els ajuts d'aquest tipus cerquen millorar els processos i reduir les externalitats, i la seva justificació es troba en què les polítiques d'innovació tenen un impacte positiu en la productivitat i creixement de les pimes, el que contribueix socialment al creixement i desenvolupament regional i nacional. D'altra banda, les polítiques de suport a l'accés a mercats exteriors cerquen reduir les asimetries d'informació que dificulten l'accés de les empreses a nous mercats. La identificació i adaptació a un nou territori genera un volum major d'exportacions, un increment de la producció, dels ingressos i dels nivells d'ocupació. La creació d'una xarxa de contactes internacionals d'intercanvi d'informació ajuda a reduir els obstacles en les exportacions, resoldre problemes de concordança i a trobar socis comercials exteriors.

6.2. Mesures per pal·liar la disminució d'ingressos dels afectats/des per ERTO i amb contracte fix-discontinuu

Per acabar amb aquest apartat, resta exposar els principals resultats de l'avaluació dels programes de suport als ingressos de les persones afectades per regulacions temporals d'ocupació (ERTOs) i amb contracte fix-discontinuu. El gruix de la literatura acadèmica analitzada al respecte d'aquest tipus d'ajuts es centra en l'avaluació dels efectes de les mesures adoptades en els nivells d'ocupació i d'activitat de les empreses, però no en els nivells d'ingressos de les persones treballadores que reben els ajuts.

Un dels pocs estudis al respecte de com els ERTOS o esquemes similars afecten els nivells d'ingressos dels treballadors/es és el de Brewer & Gardiner (2020). Els autors estudien les mesures adoptades en aquest àmbit al Regne Unit, en concret el programa *Coronavirus Job Retention Scheme (CJRS)*. Aquest programa proporciona a les empreses el 80% dels salaris de les persones treballadores que es troben en una situació de 'furlough', fins a una quantitat de 2.500£ (aproximadament 3.000€) mensuals. La diferència amb els ERTOS d'altres països recau en què les persones que es troben en suspensió de la seva ocupació habitual poden realitzar treballs per altres empreses mantenint la relació contractual amb el seu ocupador principal. Amb un pressupost total de 60.000 milions de lliures, l'esquema del CJRS va oferir suport a més de 9 milions de persones treballadores.

L'anàlisi realitzada pels autors mostra com el CJRS té efectes positius en el manteniment dels nivells d'ingressos familiars de 4/5 quintils de la població d'entre 18 i 65 anys. És en el quintil més baix d'ingressos familiars on els nivells de despesa són superiors als d'ingressos. En aquest sentit, tot i que el CJRS mostra resultats favorables per a la gran majoria de segments de treballadors/es segons ingressos familiars, hauria de tenir-se en compte en dissenys d'ajuts similars en un futur que el tram de població més vulnerable és on menys impacte han tingut les mesures adoptades.

Per últim, la Taula 4 permet visualitzar quines evidències d'eficàcia tenen les mesures analitzades en la revisió de literatura. Com es pot comprovar, pràcticament la totalitat de mesures tenen una eficàcia positiva -o mixta-, i només en un dels casos es captura un efecte negatiu en la productivitat de l'atorgament de préstecs financers a petites empreses.

Taula 4: Efectivitat de les mesures adoptades segons la literatura analitzada

Article	Mesures adoptades	Impactes	Eficàcia	Observacions
Dvouletý, O., Srhoj, S., & Pantea, S. (2021). Public SME grants and firm performance in European Union: A systematic review of empirical evidence	Atorgament de subvencions directes a empreses	Supervivència de les empreses	Positiva	(3/3 estudis)
		Nivells d'ocupació	Positiva	(18/20 estudis)
		Actius fixes/tangibles	Positiva	(9/10 estudis)
		Facturació/ingressos	Positiva	(10/14 estudis)
		Productivitat laboral	Mixta	(6/13 estudis)
		Productivitat total dels factors	Mixta	(5/12 estudis)

Article	Mesures adoptades	Impactes	Eficàcia	Observacions
Brewer, M., & Gardiner, L. (2020). The initial impact of COVID-19 and policy responses on household incomes	Atorgament de subvencions directes a persones autònomes	Supervivència de les empreses	Mixta	Aquells situats en el quintil més elevat o més baix de la distribució d'ingressos per llars queden fora del repartiment de les subvencions, que es centren en la part mitjana de la distribució.
	Mesures per pal·liar la disminució d'ingressos de persones afectades per ERTO o amb contracte fix-discontinuu.	Nivell d'ingressos	Mixta	Efectes positius en 4/5 quintils de distribució d'ingressos, excepte en el quintil més baix, on els nivells de despesa són superiors als d'ingressos.
Dvouletý, O., Blažková, I., & Potluka, O. (2021). Estimating the effects of public subsidies on the performance of supported enterprises across firm sizes.	Atorgament de préstecs financers a micro i petites empreses	Actius fixes/tangibles	Positiva	
		Depreciació dels actius fixes/tangibles	Positiva	
		Facturació/ingressos	Positiva	
		Rendiment dels actius	Mixta	Positiva per microempreses, negativa per petites empreses

Article	Mesures adoptades	Impactes	Eficàcia	Observacions
		Productivitat total dels factors	Mixta	Positiva per microempreses, negativa per petites empreses
Morikawa, M. (2021). Productivity of firms using relief policies during the COVID-19 crisis.	Atorgament de préstecs financers a petites empreses	Productivitat total dels factors	Negativa	Aquelles empreses que accedeixen als ajuts mostren una productivitat total dels factors inferior a la de les empreses que no
Hoshi, T., Kawaguchi, D., & Ueda, K. (2022). Zombies, again? The COVID-19 business support programs in Japan.	Atorgament de préstecs financers a petites empreses	Supervivència de les empreses	Mixta	Si bé els ajuts han servit a empreses que es trobaven en situacions de dificultat, també poden haver mantingut en funcionament d'altres destinades a desaparèixer
Łopatka, A., & Fedorowicz, K. (2021). Evaluation of the effectiveness of state aid offered to enterprises during the COVID-19 pandemic.	Atorgament de préstecs financers a petites empreses	Supervivència de les empreses	Positiva	S'observa un descens en el nombre d'empreses que es donen de baixa en els sectors estudiats
Faulkender, M. W., Jackman, R., & Miran, S. (2020). The job preservation effects of	Atorgament de préstecs financers a petites empreses	Supervivència de les empreses	Positiva	L'estudi estima que en cas de no existir el programa, haguessin desaparegut 3,5 milions de petites empreses.

Article	Mesures adoptades	Impactes	Eficàcia	Observacions
paycheck protection program loans		Nivells d'ocupació	Positiva	L'estudi estima que en cas de no existir el programa, s'haguessin perdut 18,6 milions de llocs de treball.
Humphries, J. E., Neilson, C. A., & Ulysea, G. (2020). Information frictions and access to the Paycheck Protection Program.	Atorgament de préstecs financers a petites empreses	Supervivència de les empreses	Mixta	El disseny dels ajuts, atorgats per ordre d'arribada, juntament amb els costos d'informació que experimenten les petites empreses en la realització de la sol·licitud, redueix eficàcia al programa.
Autor, D., Cho, D., Crane, L. D., Goldar, M., Lutz, B., Montes, J., Peterman, W. B., Ratner, D., Villar, D., & Yildirmaz, A. (2020). An evaluation of the paycheck protection program using administrative payroll microdata	Atorgament de préstecs financers a petites empreses	Nivells d'ocupació	Positiva	Els nivells d'ocupació augmenten un 3,25%, mentre que el nombre de treballadors assalariats s'incrementa en 2,3 milions.
Calabrese, R., Cowling, M., & Liu, W. (2021). Understanding the Dynamics of UK Covid-19 SME Financing.	Atorgament de garanties de préstec a petites empreses	Supervivència de les empreses	Positiva	L'article estima que el programa ha salvaguardat 120.000 empreses, amb un total d'1,2 milions de treballadors

Article	Mesures adoptades	Impactes	Eficàcia	Observacions
Cowling, M., Liu, W., & Calabrese, R. (2021). Has previous loan rejection scarred firms from applying for loans during Covid-19?	Atorgament de garanties de préstec a petites empreses	Supervivència de les empreses	Positiva	L'article investiga si el rebuig de sol·licituds prèvies de préstec (amb o sense garantia estatal) ha afectat negativament a la predisposició a la sol·licitud de préstecs COVID. Els resultats no mostren evidència d'un 'efecte de cicatriu'
Corredera-Catalán, F., di Pietro, F., & Trujillo-Ponce, A. (2021). Post-COVID-19 SME financing constraints and the credit guarantee scheme solution in Spain.	Atorgament de garanties de préstec a petites empreses	Supervivència de les empreses	Positiva	Aquest tipus de societats contribueixen a reduir les asimetries d'informació existents entre empreses i bancs, incrementant la disponibilitat de fons per a empreses.

7. Bibliografia

- Albert, C., Caggese, A., & González, B. (2020). The Short- and Long-run Employment Impact of COVID-19 through the Effects of Real and Financial Shocks on New Firms. *Banco de Espana Working Paper*, 2039. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3749284>
- Arce, Ó. (2021). *EL IMPACTO DE LA CRISIS DEL COVID-19 SOBRE LA SITUACIÓN FINANCIERA DE LAS PYMES ESPAÑOLAS*.
- Autor, D., Cho, D., Crane, L. D., Goldar, M., Lutz, B., Montes, J., Peterman, W. B., Ratner, D., Villar, D., & Yildirmaz, A. (2020). An evaluation of the paycheck protection program using administrative payroll microdata. *Unpublished manuscript*, 22.
- Brewer, M., & Gardiner, L. (2020). The initial impact of COVID-19 and policy responses on household incomes. *Oxford Review of Economic Policy*, 36(Supplement_1), S187-S199. <https://doi.org/10.1093/oxrep/graa024>
- Calabrese, R., Cowling, M., & Liu, W. (2021). Understanding the Dynamics of UK Covid-19 SME Financing. *British Journal of Management*, 1467-8551.12576. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.12576>
- Chetty, R., Friedman, J. N., Hendren, N., & Stepner, M. (2020). *How Did COVID-19 and Stabilization Policies Affect Spending and Employment? A New Real-Time Economic Tracker Based on Private Sector Data*. 85.

- Corredera-Catalán, F., di Pietro, F., & Trujillo-Ponce, A. (2021). Post-COVID-19 SME financing constraints and the credit guarantee scheme solution in Spain. *Journal of Banking Regulation*, 22(3), 250-260.
<https://doi.org/10.1057/s41261-021-00143-7>
- Cowling, M., Liu, W., & Calabrese, R. (2021). Has previous loan rejection scarred firms from applying for loans during Covid-19? *Small Business Economics*. <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00586-2>
- Cravo, T. A., & Piza, C. (2019). The impact of business-support services on firm performance: A meta-analysis. *Small Business Economics*, 53(3), 753-770.
- Dhewanto, W., Nazmuzzaman, E., & Fauzan, T. R. (2020). *Cross-Countries' Policies Comparison of Supporting Small and Medium-Sized Enterprises During Covid-19 Pandemic*. 10.
- Dvouletý, O., Blažková, I., & Potluka, O. (2021). Estimating the effects of public subsidies on the performance of supported enterprises across firm sizes. *Research Evaluation*, 30(3), 290-313.
<https://doi.org/10.1093/reseval/rvab004>
- Dvouletý, O., Srhoj, S., & Pantea, S. (2021). Public SME grants and firm performance in European Union: A systematic review of empirical evidence. *Small Business Economics*, 57(1), 243-263.
<https://doi.org/10.1007/s11187-019-00306-x>

Eichhorst, W., Marx, P., & Rinne, U. (2020). Manoeuvring Through the Crisis:

Labour Market and Social Policies During the COVID-19 Pandemic.

Intereconomics, 55(6), 375-380. [https://doi.org/10.1007/s10272-020-](https://doi.org/10.1007/s10272-020-0937-6)

0937-6

Eichhorst, W., Marx, P., Rinne, U., Böheim, R., Leoni, T., Tobin, S.,

Sweetman, A., Cahuc, P., Colussi, T., Jongen, E., Verstraten, P.,

Ferreira, P., Cerejeira, J., Portela, M., Ramos, R., Kahanec, M.,

Martišková, M., Hensvik, L., Skans, O. N., ... Houseman, S. (2021).

COVID-19 Crisis Response Monitoring: The Second Phase of the Crisis.

IZA Journal of Labor Policy, 174.

European Investment Bank. (2021). *Efficiency and effectiveness of the COVID-*

19 government support: Evidence from firm level data. Publications

Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2867/888346>

Faulkender, M. W., Jackman, R., & Miran, S. (2020). The job preservation

effects of paycheck protection program loans. *Available at SSRN*

3767509.

Fernández Cerezo, A., González, B., Izquierdo, M., & Moral-Benito, E. (2021).

Firm-level Heterogeneity in the Impact of the COVID-19 Pandemic.

SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3849287>

- Graeber, D., Kritikos, A. S., & Seebauer, J. (2021). COVID-19: A crisis of the female self-employed. *Journal of Population Economics*, 34(4), 1141-1187. <https://doi.org/10.1007/s00148-021-00849-y>
- Grimm, M., & Paffhausen, A. L. (2015). Do interventions targeted at micro-entrepreneurs and small and medium-sized firms create jobs? A systematic review of the evidence for low and middle income countries. *Labour Economics*, 32, 67-85. <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2015.01.003>
- Guerrero-Amezaga, M. E., Humphries, J. E., Neilson, C. A., Shimberg, N., & Ulyseas, G. (2022). Small firms and the pandemic: Evidence from Latin America. *Journal of Development Economics*, 155, 102775. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2021.102775>
- Gunartin, G., Pratikto, H., & Sopia, S. (2021). Financial Support on SMEs Impact of the Covid 19 Pandemic. *Kontigensi: Jurnal Ilmiah Manajemen*, 9(2), 682-689.
- Hoshi, T., Kawaguchi, D., & Ueda, K. (2022). Zombies, again? The COVID-19 business support programs in Japan. *Journal of Banking & Finance*, 106421. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2022.106421>
- Humphries, J. E., Neilson, C. A., & Ulyseas, G. (2020). Information frictions and access to the Paycheck Protection Program. *Journal of Public Economics*, 190, 104244. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2020.104244>

Izquierdo, M., Puente, S., & Regil, A. (2021). LOS ERTE EN LA CRISIS DEL COVID-19: UN PRIMER ANÁLISIS DE LA REINCORPORACIÓN AL EMPLEO DE LOS TRABAJADORES AFECTADOS. *Banco de España Artículos Analíticos, Boletín Económico*(2).

Jiang, M., Hu, Yu., & Li, X. (2020). Financial Support for Small and Medium-Sized Enterprises in China Amid COVID-19. *Finance: Theory and Practice*, 24(5), 6-14. <https://doi.org/10.26794/2587-5671-2020-24-5-6-14>

Kalenkoski, C. M., & Pabilonia, S. W. (2022). Impacts of COVID-19 on the self-employed. *Small Business Economics*, 58(2), 741-768. <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00522-4>

Kudej, M., Gavurova, B., & Rowland, Z. (2021). Evaluation of the selected economic parameters of Czech companies and their potential for overcoming global crises during the Covid-19 pandemic. *Journal of International Studies*, 14(1), 258-275. <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2021/14-1/18>

Łopatka, A., & Fedorowicz, K. (2021). Evaluation of the effectiveness of state aid offered to enterprises during the COVID-19 pandemic. *Procedia Computer Science*, 192, 4828-4836. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.09.261>

Morikawa, M. (2021). Productivity of firms using relief policies during the

COVID-19 crisis. *Economics Letters*, 203, 109869.

<https://doi.org/10.1016/j.econlet.2021.109869>

OCDE. (2021). *One year of SME and entrepreneurship policy responses to*

COVID-19: Lessons learned to “build back better” (OECD Policy

Responses to Coronavirus (COVID-19)) [OECD Policy Responses to

Coronavirus (COVID-19)]. <https://doi.org/10.1787/9a230220-en>

Srhoj, S., Škrinjarić, B., & Radas, S. (2021). Bidding against the odds? The

impact evaluation of grants for young micro and small firms during

the recession. *Small Business Economics*, 56(1), 83-103.

<https://doi.org/10.1007/s11187-019-00200-6>

Srhoj, S., Škrinjarić, B., Radas, S., & Walde, J. (2021). Small matching grants

for women entrepreneurs: Lessons from the past recession. *Small*

Business Economics. <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00524-2>

Annex 1: Recull detallat de mesures d'ajut a empreses i treballadors/es d'acord amb la literatura revisada

Territori	Ajuts financers destinats a l'estabilització de la capacitat productiva	Ajuts a afectats per esquemes de regulació temporal de l'ocupació
Alemanya	Garanties de préstecs estatals, subvencions directes a pimes (entre 9.000 i 15.000€ per empreses entre 5 i 10 treballadors a temps complet), subsidis i ajuts (50 bilions d'€ per pimes i autònoms afectats per la COVID, per cobrir els costos equivalents al mateix període de l'any anterior fins al 75%), instruments d'equitat	Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals, proporciona ajuts salarials tant per treballadors (fins al 60% del salari (67% per pares i mares) durant els 3 primers mesos, 70% (77% pares i mares) a partir del quart mes i 80% (87% pares i mares) a partir del 7 mes), durant un període de fins a 25 mesos; com per autònoms.
Àustria	Garanties de préstecs estatals (import total de 3000 milions d'€), subvencions directes a pimes ('Hardship Fund' de 2000 milions d'€ per pimes i autònoms, de fins a 1000€ en pagaments directes inicialment, augmentat a 2000€ posteriorment, per un període màxim de 3 mesos), subsidis i ajuts, instruments d'equitat	Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals ('COVID-19 short-time work' per un màxim de 6 mesos, el Servei d'Ocupació Pública cobreix entre el 80 i el 95% del salari, però les empreses han d'efectuar el pagament per avançat. Té un import total de 12.000 milions d'€. El pagament del salari està condicionat a la realització de cursos formatius si la empresa ho ofereix), proporciona ajuts salarials tant per treballadors acomiadats com per autònoms.

<p>Canadà</p>	<p>Garanties de préstecs estatals, préstecs sense interessos i/o amb quantitats condonables, subvencions directes a pimes (préstecs de fins a 40.000\$ sense interessos, Export Development Canada destina 6.25 milions de \$ a noves línies de crèdit per ajuts a pimes), subsidis i ajuts ('Canada Emergency Response Benefit', introduït pel Govern Federal, consisteix en dos partides que proporcionen transferències directes de fins a 2000\$ mensuals a (1) persones elegibles per la prestació d'atur i (2) persones no elegibles), instruments d'equitat.</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals, proporciona ajuts salarials tant per treballadors com per autònoms ('Canada Emergency Wage Subsidy', inicialment cobria el 75% dels salaris fins a un màxim de 847\$ mensuals, es va reduït a partir de setembre de 2020, amb un pressupost total de 50.000 milions de \$).</p>
<p>EUA</p>	<p>Subvencions directes a pimes i autònoms (<i>Paycheck Protection Program</i>, poden sol·licitar préstecs a la <i>Small Business Association</i> equivalents al costos salarials de 10 setmanes fins un màxim de 10 milions de \$, condonables si no acomiaden a cap treballador. S'hi destinen dos partides pressupostàries de 349.000 i 310.000 milions de \$, i s'estima que el nombre de préstecs concedits és de 4.9 milions, que sumen un total de 518.000 milions de \$), subsidis i ajuts, instruments d'equitat.</p>	<p>Proporciona ajuts salarials tant per treballadors ((<i>Coronavirus Aid, Relief and Economic Security act (CARES)</i>), promou la utilització del sistema de reduccions de jornada, on el govern federal supleix la pèrdua d'ingressos dels treballadors causada per la reducció de jornada mitjançant les prestacions per atur) com per autònoms (<i>Pandemic Unemployment Assistance</i>, garanteix l'elegibilitat dels autònoms a accedir a les prestacions per atur. El 45% del total d'autònoms s'hi havia acollit abans del 7 de novembre, un total de 20.5 milions de persones).</p>
<p>Eslovàquia</p>	<p>Garanties de préstecs estatals, subsidis i ajuts (el total d'ajuts a empresaris, treballadors assalariats i autònoms suma 636 milions d'€)</p>	<p>Introdueix un mecanisme d'ajust temporals de l'ocupació, proporciona ajuts salarials tant per treballadors (284€ mensuals, posteriorment ampliat a 493€) com per autònoms (251€ mensuals posteriorment ampliat a 474€).</p>

<p>Espanya</p>	<p>Garanties de préstecs estatals (a través de l'ICO (<i>Instituto de Crédito Oficial</i>, cobreixen fins el 80% de la quantia dels préstecs per pimes, amb una quantia total atorgada de 87.086 milions d'€), subvencions directes a pimes, subsidis i ajuts (línia de crèdit de 400 milions d'€ per autònoms i empreses del sector turístic, de transport i hoteleria), instruments d'equitat</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals (<i>ERTE - Expediente de Regulación Temporal de Empleo o ERTO en català</i>), proporciona ajuts salarials tant per treballadors (la SS proveeix del 70% del salari dels treballadors acomiadats durant els primer 6 mesos, reduint-se a 50% posteriorment) com per autònoms.</p>
<p>França</p>	<p>Garanties de préstecs estatals, subvencions directes a pimes (fins a 1500€ per pimes i autònoms que reporten un descens de ventes superior al 70% respecte al mateix període l'any anterior), subsidis i ajuts, instruments d'equitat</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals (per un màxim de 12 mesos), proporciona ajuts salarials tant per treballadors (100% del salari (84% per salaris x4 majors que salari mínim), el pagament el realitza l'empresari i l'Estat el reemborsa (12 dies després aprox.), a partir de l'1 de juny és l'empresari qui ho paga, excepte sectors més afectats), com per autònoms.</p>
<p>Itàlia</p>	<p>Garanties de préstecs estatals (200.000 milions d'€ destinats a cobrir entre el 70 i 90% dels préstecs bancaris; <i>Decreto Liquidità</i>, nous préstecs de fins a 25.000 100% coberts per l'Estat, amb 300.000 sol·licituds), subvencions directes a pimes, subsidis i ajuts a autònoms i treballadors de temporada (<i>Cura Itàlia</i>, 600€ pel mes de març, 1000€ per abril i maig en el cas de treballadors en el sector turístic, amb un total de 4.8 milions de sol·licituds), instruments d'equitat</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals (<i>Cassa Integrazione Guadagni</i>, garanteix fins el 80% del salari dels treballadors, amb 1.1 milions de sol·licituds), proporciona ajuts salarials tant per treballadors com per autònoms.</p>

Països Baixos	<p>Garanties de préstecs estatals, subvencions directes a pimes (<i>TOGS</i>, posteriorment <i>TVL</i>, ofereix subvencions a pimes en funció de pèrdues i costos fixos, amb un import total de la partida de 800 milions d'€), subsidis i ajuts, instruments d'equitat</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals, proporciona ajuts salarials tant per treballadors (<i>NOW</i>, <i>Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid</i>, sol·licitat per 139.000 empreses, hi poden accedir empreses amb una reducció en vendes de més del 20%, i el subsidi cobreix el 90% del salari dels treballadors corresponent a les pèrdues, dividit en dos partides de 9900 milions d'euros entre Març-Maig de 2020 i 5,3 milions d'euros entre Juny-Agost de 2020); com per autònoms (<i>Tozo</i>, <i>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers</i>, sol·licitat per 374.000 autònoms). Ambdós esquemes renovats fins a Juliol de 2021, amb una reducció del 90 al 60% de la subvenció salarial.</p>
Portugal	<p>Garanties de préstecs estatals (1.300 milions d'€ per pimes en sectors afectats), subvencions directes a pimes (6.200 milions d'€ en línies de crèdit a empreses, sota la condició de no acomiadar als treballadors durant l'any)</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadament temporal (amb una partida de 580 milions d'€ i un nombre total de sol·licitants al maig de 2020 de 111.536 empreses, equivalent a 1.3 milions de treballadors) i proporciona ajuts a treballadors (2/3 del salari fins a un màxim de 1905,70 € el paga la SS i 1/3 per l'empresari, per un període màxim de 6 mesos) i treballadors autònoms (104 milions d'€, amb un total de 186.000 sol·licitants).</p>

<p>Regne Unit</p>	<p>Garanties de préstecs estatals (<i>Coronavirus Business Interruption Loan Scheme</i> (600 milions de £, cobreixen el 80% del préstec) i <i>Bounce Back Loan Scheme</i> (17.300 milions de £ (cobreixen el 100% del préstec)), subvencions directes a pimes, subsidis i ajuts (fins a 10.000£ per empresa, préstecs de fins a 5 milions de £ del Banc de Negocis Britànic), instruments d'equitat</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals (<i>Coronavirus Job Retention Scheme</i> (49.300 milions de £) i <i>Self-employed Income Support Scheme</i> (12.400 milions de £)), proporciona ajuts salarials tant per treballadors com per autònoms (80% dels ingressos, 70% a partir de setembre de 2020). A l'octubre de 2020 el CRJS es substitueix pel <i>Job Support Scheme</i>, centrat en subvencionar els salaris dels treballadors que veuen reduïda la seva jornada laboral en com a mínim un terç, i s'aplica únicament a pimes. Al mes d'agost de 2020 1.2 milions d'empreses van sol·licitar ajuts del CJRS, amb un total de 9.6 milions de treballadors.</p>
<p>Suïssa</p>	<p>Garanties de préstecs estatals (<i>Covid Bridging Loans</i>, amb una partida confederal de 40.000 milions de CHF), subvencions directes a pimes i autònoms (4.000 milions de CHF, als que s'hi sumen 2200 milions més posteriorment), subsidis i ajuts (<i>Hardship Support Program</i>, ofereix diferents opcions de finançament (préstecs, subvencions a fons perdut, etc.), amb una partida pressupostària de 1000 milions de CHF), instruments d'equitat</p>	<p>Contempla un mecanisme d'acomiadaments temporals (al qual s'hi destina un pressupost de 20.200 milions de CHF i s'hi acullen més de 190.000 empreses entre els mesos de març i maig de 2020) proporciona ajuts salarials tant per treballadors com per autònoms (inicialment el període de cobertura era de 12 mesos, però es va prolongar fins a 18).</p>

Fonts: Autor et al., 2020; Brewer & Gardiner, 2020; Calabrese et al., 2021; Corredera-Catalán et al., 2021; Dhewanto et al., 2020; Eichhorst et al., 2021; European Investment Bank., 2021; Fernández Cerezo et al., 2021; OCDE, 2021

Avaluar per millorar

A Ivàlua promovem la cultura de l'avaluació de polítiques públiques a Catalunya.
Avaluem polítiques públiques, difonem evidències, oferim formació i elaborem recursos.

Institucions membres d'Ivàlua

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de la Vicepresidència
i d'Economia
i Hisenda**

**Diputació
Barcelona**

upf. Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

CTESC
Consell de Treball,
Econòmic i Social
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya
**Consell
Interuniversitari
de Catalunya**